

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 23 kwietnia 1935 r.

Zatwierdzeniu orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. st. Warszawy z dnia 17 kwietnia 1935 r.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 604) oraz 44 i 45 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 104) postanawiam, co następuje:

§ 1.

Zatwierdzam orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, powołanej na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 1935 r., wydanej w dniu 17 kwietnia 1935 r. w sprawie załatwienia zatargu na robotach budowlanych na obszarze m. st. Warszawy, podane w załączniku do zarządzenia niniejszego.

§ 2.

Jako datę wejścia w życie orzeczenia oznaczam dzień 1 kwietnia 1935 r.

Minister Opieki Społecznej:

(—) J. Paciorkowski.

Załącznik do zarządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 23 kwietnia 1935 r. (poz. 135).

ORZECZENIE.

Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza, powołana na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 1935 r., w myśl postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27

października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 604) — w celu załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze m. st. Warszawy.

na posiedzeniach w dniach 16 i 17 kwietnia 1935 r. w Ministerstwie Opieki Społecznej w Warszawie, ul. Długa Nr. 38/40,

w składzie ustalonym zgodnie z §§ 8, 12, 13 i 37 rozporządzenia z dnia 24 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 104):

Przewodniczący — p. Marjan Klott, Główny Inspektor Pracy i Dyrektor Departamentu.

Członkowie:

p. Antoni Olbromski, Sędzia Sądu Apelacyjnego, delegat Ministra Sprawiedliwości,

p. Tadeusz Szanior, Naczelnik Wydziału, delegat Ministra Spraw Wewnętrznych.

Ławnicy:

p. Marjan Skąpski—ze strony pracodawców,

p. Zygmunt Gardecki—ze strony robotników,

w obecności następujących uczestników zatargu: ze strony pracodawców:

1) Stowarzyszenia Zawodowego Przemysłowców Budowlanych R. P. w osobach: pp. I. Chabielskiego, T. Czosnowskiego i St. Martensa,

2) Stowarzyszenia Producentów i Przemysłowców Posadzgarskich w Polsce w osobach: pp. inż. A. Niedzielskiego, M. Węgrowicza i wskazanego wyżej I. Chabielskiego,

3) Cechu Mistrzów Malarzy Chrześcijan m. st. Warszawy z r. 1845 w osobach: pp. E. Orzażewskiego, A. Pstrusińskiego, M. Lubickiego i Fr. Dobrzeleckiego,

4) Cechu Malarzy m. st. Warszawy w osobach: M. Blunsztajna i Ch. Kupecyna.

ze strony robotników:

1) Centralnego Związku Zawodowego Robotników Budowlanych R. P. w osobach: pp. A. Romanowskiego, I. Martynowicza, F. Papierzyńskiego, L. Chlebego, B. Skrzynieckiego, S. Synowieckiego, S. Wodzyńskiego, J. Pomaskiego, S. Karzewskiego, J. Bystrzyckiego, Molkego, A. Pirutina i R. Zawadzkiego,

2) Centralnego Związku Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i pokrewnych zawodów w Polsce w osobach: pp. F. Sochy, P. Wasilewskiego i B. Czerwińskiego,

3) Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Budowlanego w Polsce Z. Z. Z. w osobach: pp. J. Pluskowskiego, D. Pencyl, F. Noska, S. Kuncewicz, W. Kornaszewskiego, P. Krasickiego, S. Szulowicza i B. Jankowskiego,

4) Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w osobie p. W. Sieczki,

5) Związku Zawodowego Pracowników Budowlanych „Praca Polska” w osobach: pp. E. Gębskiego, W. Głabińskiego, J. Kawieckiego, K. Lubańskiego i F. Urbńskiego

po zbadaniu istoty zatargu, przeprowadzeniu postępowania dowodowego i wysłuchaniu głosów stron —

z w a ż y w s y,

że sytuacja pracowników budowlanych jako pracowników sezonowych wymaga traktowania w zakresie płac odmiennie niż w przemysłach o stałej produkcji, czemu dało już wyraz orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej z 17 lipca 1934 r.,

że na przestrzeni okresu czasu od wydania poprzedniego orzeczenia w przemyśle budowlanym m. st. Warszawy nie zaszły istotne zmiany

w kosztach utrzymania, które uległy nieznacznej obniżce o 3%,

że utrzymanie należytego natężenia ruchu budowlanego jest zależne w znacznym stopniu od utrzymania poziomu zarobków na gospodarczo uzasadnionej wysokości,

że jest rzeczą wysoce pożądaną podnosić kwalifikacje murarzy jako najbardziej odpowiedzialnej kategorii pracowników przez odpowiednie ich wynagradzanie,

że jednak praktyka stosowania orzeczenia z r. 1934 wykazała, iż roboty przewidziane dla murarzy I-ej kategorii nie są szeroko stosowane, a należą do gatunku prac specjalnych, gdyż wskutek zmian w technice budownictwa wysokie kwalifikacje murarskie są mniej poszukiwane, że nie było natomiast intencją orzeczenia z r. 1934 przeniesienie większości murarzy do II-ej kategorii, a skoro tak się stało, to załodzi potrzeba ustalenia bardziej jednolitych norm w zakresie stawek dla murarzy na poziomie odpowiednio gospodarczo i społecznie usprawiedliwionym,

że stawki cieśli i murarzy w umowach zbiorowych z lat ubiegłych zazwyczaj normowane były na podobnym poziomie, a praktyka lat ostatnich wykazuje słusność i potrzebę zbliżonego opłacania tych kategorii, że wobec tego Komisja uznała za odpowiadające obecnym warunkom gospodarczym podwyższenie stawki cieśli I-ej kategorii,

że z drugiej strony należy mieć na uwadze ogólną sytuację budownictwa w Polsce oraz fakt, iż budownictwo prowadzone jest w znacznym stopniu z oznaczonych ściśle funduszy publicznych, co powoduje, iż niema przesłanek gospodarczych do poważniejszych reform w dziedzinie płac, aczkolwiek Komisja docenia przedstawione przez organizacje robotnicze ciężkie położenie materialne robotników budowlanych,

że teren obowiązywania orzeczenia zostaje sprecyzowany przez Komisję stosownie do § 18 rozporządzenia z dnia 24 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 104) w ten sposób, aby objąć przylegające bezpośrednio do Warszawy tereny, na których warunki budownictwa są całkowicie identyczne z budownictwem na obszarze administracyjnego okręgu m. Warszawy i były objęte zatargiem,

że wysokość stawek płac ustalona przez Komisję powinna mieć charakter płac minimalnych, które stałyby się podstawą do ustalenia płac innych działów robót w przemyśle budowlanym,

że strony zgodne są co do potrzeby objęcia zbiorowymi warunkami pracy malarzy i posadzkarzy z uwzględnieniem stawek stosowanych poprzednio w praktyce i określonych w umowach zbiorowych,

że, nie wdając się w zasadnicze rozstrzygnięcie, czy roboty akordowe w budownictwie mają być stosowane i biorąc pod uwagę stan faktyczny, Komisja uznała za konieczne przyjęcie w tym zakresie pewnych zasad odnośnie wynagrodzenia,

że Komisja uważa za konieczne ustanowienie osobnych dopłat za pracę na rusztowaniach wiszących,

że pozostałe postulaty wysunięte przez strony mogą być uregulowane bądź w drodze wyraźnych przepisów, bądź w drodze bezpośredniego porozumienia stron, bądź wreszcie drogą wydania wzorowego regulaminu pracy dla robót budowlanych, wobec czego Komisja uznaje je za niewchodzące w zakres zagadnień rozstrzyganych przez Komisję i przyjmuje do wiadomości oświadczenie Głównego Inspektora Pracy o zarządzeniach wydanych w sprawie opracowania wzorowego regulaminu pracy na robotach budowlanych,

że zakomunikowane Komisji fakty, sprawozdania robotników budowlanych do Warszawy z dalszych okolic Komisja uznała za zjawiska wysoce niepożądane wobec istnienia na rynku pracy w stolicy poważnej liczby bezrobotnych robotników budowlanych a tem bardziej przykre, iż fakty te miały miejsce na robotach

przewodzonych z funduszków publicznych, że jednak uprawnienia Komisji nie obejmują prawa ograniczenia tych zjawisk, wobec czego Komisja może jedynie usilnie apelować do właściwych organów publicznych w sprawie energicznego przeciwdziałania tym faktom, —

o r z e k a:

§ 1.

Ustala się następujące stawki płac robotniczych na robotach budowlanych za godzinę:

murarz I-ej kategorii, który wykonywa samodzielnie trudniejsze prace mure lub tynkowe (np. licowanie ozdobne ścian licówką, murowanie filarów wielobocznych, trudniejszych sklepień; ciągnięcie i gierowanie ozdób architektonicznych, ozdobne tynkowanie ścian frontowych, szablatury, tynki szlachetne, samodzielne ustawianie futryn i t. p.) — nie mniej niż	1.30 zł
pozostali murarze — nie mniej niż	1.20 „
gracownik — nie mniej niż	0.80 „
koźlarz noszący najmniej 30 cegieł — nie mniej niż	0.90 „
cieśla I-ej kategorii, który wykonywa samodzielnie według rysunku połączenia i zaciosy w więzaniach dachowych i innych oraz montuje takowe na miejscu przeznaczenia, wykonywa schody drewniane, podłogi białe, drzwi szpungowe i t. p. oraz samodzielnie wykonywa według rysunku szalunki do żelbetów — nie mniej niż	1.25 „
pozostali cieśle — nie mniej niż	0.90 „
zbrojarz, który wykonywa samodzielnie na podstawie otrzymanych rysunków gięcie żelaza, układanie i wiązanie armatury na szalowaniach — nie mniej, niż	1.20 „
zbrojarz II-ej kategorii, który wykonywa gięcie żelaza według szablonów i szkiców, układa i wiąże na szalowaniu armaturę żelazną — nie mniej, niż	0.80 „
betoniarz, który wykonywa układanie zaprawy betonowej w szalowaniach trudniejszych konstrukcji, ubija i wyrównuje zabetonowane części konstrukcji żelbetów — nie mniej, niż	0.80 „
pomoc na budowie wszelkiego rodzaju (do noszenia materiałów, przy cieśli, przy zbrojarzu, betoniarzu i t. d.) — nie mniej, niż	0.65 „
malarz I-ej kategorii (samodzielny) wykwalifikowany, który wykonywa wszelkie roboty klejowe i olejne, proste i ozdobne, doprowadzanie kolorów, ciągnięcie pasków wszelkiego rodzaju, patronowanie rysunków wielodeniowych oraz mazerowanie — nie mniej, niż	1.30 „
malarz II-ej kategorii, która obejmuje wszystkich pozostałych malarzy, z wyjątkiem uczniów malarskich — nie mniej, niż	1.— „
Uczniowie malarzcy otrzymują stawkę o 20% niższą, niż malarze II-ej kategorii.	

§ 2.

O ile na robocie budowlanej jest stosowany system akordowy, stawki jednostkowe za pracę w akordzie powinny być obliczone w taki sposób, aby zarobek ogólny robotnika akordowego był co najmniej o 25% wyższy od płacy dniówkowej robotnika odpowiedniej kategorii.

Za pracę na rusztowaniach wiszących (drabinach wiszących i t. p.), robotnik otrzymuje do każdego wynagrodzenia dodatek w sumie 50% jego stawki normalnej.

§ 3.

Warunki pracy robotników posadzkarskich ustala się na zasadach następujących:

- 1) Płaca akordowa za 1 metr²:
 - a) za układanie deszczulek (klepek) posadzkarskich na obce pióro, na gwoździ i lepnik:

przy długości od 20 cm do 29 cm (włącznie)	1.— zł
przy długości od 30 cm i wzwyż	0.90 „
za łupanie pióra	0.10 „
 - b) za układanie deszczulek posadzkowych na własne pióro, gwoździ i lepnik:

przy długości od 20 cm do 29 cm (włącznie)	0.85 „
przy długości od 30 cm i wzwyż	0.75 „
 - c) za układanie deszczulek posadzkowych na asfalcie:

przy długości od 20 cm do 29 cm (włącznie)	1.35 „
przy długości od 30 cm i wzwyż	1.25 „

- d) za przybicie listwy na płask wysokości od 2 do 3 cm i szerokości od 3 do 5 cm
 - e) za przybicie listwy na kant
 - f) za rozsmarowanie podkładu pod lepnik (przy układaniu deszczulek posadzkowych bez pióra w sztorcu pracodawca dodaje gotowe pióro)
 - g) za ocyklipowanie deszczulek posadzkowych na gwoździ i lepnik i zaciągnięcie woskiem (pastą) dostarczoną na roboty przez pracodawcę, za ocyklipowanie deszczulek ułożonych na asfalcie z zaciągnięciem woskiem (pastą) dostarczoną przez pracodawcę na roboty
 - h) za specjalne kolorowanie
 - i) roboty dodatkowe nieobjęte powyższym cennikiem (jak to: wyjątkowe kolorowanie, wprawianie jednostajnych progów, przymocowywanie cokołów, układanie posadzki w cegiełkę, kwadraty, w plecionkę, układanie posadzki tallowej, reparacje i przekładanie starej posadzki) pozostawia się do dobrowolnej umowy.
 - j) za rozkładanie warstwy papieru pod deszczulkami specjalna dopłata doliczana nie będzie.
- 2) Za dobrą normalną robotę uważa się należyte przybicie deszczulek, nabicie pióra ściśle na całej długości, ułożenie bez szpar, nieprzybijanie w widocznych miejscach deszczulek brakowych (biał, sęki) i ciemnej lub jasnej, rażącej w kolorze. Posadzka po ułożeniu nie może skrzypieć. Przy lepniku lub asfalcie fachowe przymocowanie.
- 3) Przerwa w pracy przy układaniu deszczulek lub posadzki wywołana nie z winy przedsiębiorcy, lecz z powodu innych robót budowlanych lub wstrzymania robót przez kierownictwo budowy nie będzie opłacana przez przedsiębiorcę posadzkarskiego.
- Przerwa w robocie, wywołana brakiem materiałów potrzebnych do układania posadzki z winy przedsiębiorcy posadzkarskiego będzie opłacana przez przedsiębiorcę w stosunku minimum 1 zł za jedną godzinę.

§ 4.

Warunki umowy indywidualnej o pracę mniej korzystne dla robotnika, niż przewiduje orzeczenie, są nieważne i ulegają zastąpieniu z mocy prawa przez odpowiednie postanowienia orzeczenia niniejszego, natomiast warunki korzystniejsze pozostają w mocy.

§ 5.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje przy wykonywaniu wszelkich robót budowlanych na obszarze okręgu administracyjnego m. st. Warszawy oraz w miejscowościach Okęcie-Lotnisko, Boernerowo-Babice i Fort Bema.

§ 6.

Rozliczenie zarobku robotnika winno być dokonywane co najmniej raz na 2 tygodnie po zakończeniu normalnych godzin pracy, przyczem jednak w tygodniach, w których rozliczenia niema, winna być dana zaliczka, nie mniej, niż 75% należności za pracę za ten okres.

§ 7.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1935 r. do dnia 31 marca 1936 r. Na tem orzeczenie zakończono.

Jednocześnie Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza, mając na uwadze konieczność uporządkowania warunków pracy na robotach budowlanych na obszarze objętym orzeczeniem i wyrażając przeświadczenie, że uporządkowanie takie jest możliwe tylko przez nadanie orzeczeniu mocy powszechnie obowiązującej po przyjęciu go przez strony lub zatwierdzeniu orzeczenia,

u c h w a ł a:

zwrócić się do Pana Ministra Opieki Społecznej z prośbą o zgłoszenie na Radę Ministrów wniosku o nadanie orzeczeniu niniejszemu mocy powszechnie obowiązującej na całym obszarze, dla którego orzeczenie zostało wydane dla robot budowlanych, a to po myśli art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 604).

Przewodniczący
Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej
(—) M. Kłott,
Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

Członek: (—) A. Olbromski,
Sędzia Sądu Apelacyjnego.
Ławnik ze strony pracodawców: (—) Marian Skąpski.

Członek: (—) T. Szanior,
Naczelnik Wydziału
Ławnik ze strony robotników: (—) Zygmunt Gardecki.